

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 12/2004 vp

Hallituksen esitys kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) B liitteen (CIM) vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevan liitteen (RID) muutosten hyväksymisestä ja laiksi liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä toukokuuta 2004 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) B liitteen (CIM) vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevan liitteen (RID) muutosten hyväksymisestä ja laiksi liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 73/2004 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yli-insinööri Liisa Virtanen, liikenne- ja viestintäministeriö
- päälakimies Rami Metsäpelto, Ratahallintokeskus
- hallintojohtaja Pertti Saarela, VR-Yhtymä Oy.

HALLITUKSEN ESITYS

Vuoden 2005 RID-määräysten muutokset hyväksytään ja saatetaan voimaan siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan. Lakiin sisäl-

lytetään lisäksi eräitä RID-määräyksiä täydentäviä säännöksiä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä

syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin muutosehdotuksin.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) B liitteen (CIM) vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevan liitteen muutokset siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan. Eduskunnan käsiteltäväksi on kuitenkin poikkeuksellisesti annettu vain lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset yleissopimuksen muuttamisesta. Valiokunta kiinnittää tämän vuoksi huomiota perustuslakivaliokunnan lausuntoon, jonka mukaan ehdotonta estettä ei ole sille, että eduskunnan hyväksyminen rajataan joissakin tilanteissa koskemaan vain eduskunnan hyväksymistä vaativia velvoitteiden määräyksiä (PeVL 18/2002 vp, s. 3). Tällaisesta poikkeuksellisesta tilanteesta voi toisaalta olla kysymys ainoastaan, jos eduskunnan hyväksymistä vaativa velvoitteen osa muodostaa sen muista osista selvästi erillisen ja niistä yhtä hyvin teknisesti kuin asiallisesti riippumattoman, itsenäisen kokonaisuuden. Selvää on, että eduskunnan hyväksymisen ulkopuolelle teknisesti rajattavissa oleviin velvoitteiden osiin ei tällöin voi sisältyä lainsäädännön alaan kuuluvia — eikä niihin vaikuttavia — tai muutoin eduskunnan hyväksymistä vaativia määräyksiä. Perustuslakivaliokunta korosti, että eduskunnan hyväksymistä vaativia määräyksiä sisältävän velvoitteen jakaminen eduskunnan hyväksymisen kannalta erilaisiin osiin voi tulla kysymykseen vain hyvin poikkeuksellisesti. Pääsääntönä on, että eduskunta hyväksyy valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet kokonaisuudessaan. Perustuslakivaliokunta tähdensi lisäksi, että on viime kädessä eduskunnan tehtävä arvioida sitä, miltä osin velvoite tai sen määräykset ovat sellaisia kuin perustuslain 94 §:n 1 momentissa tarkoitetaan.

Yllä olevaan viitaten valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että eduskunta hyväksyy vain esityksellä eduskunnan hyväksyttäväksi annetut lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset yleissopimuksen muuttamisesta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan liitteen luku 1.10 muodostaa itsenäisen kokonaisuuden. Siksi valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi tämän mukaisesti muotoiltavan päätöksen.

Yksityiskohtaiset perustelut

2 §. Eräiden sopimusmääräysten julkaisematta jättäminen. Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) B liitteen (CIM) vaarallisten aineiden kansainvälistä rautatiekuljetusta koskevan ohjesäännön (RID) teknisen liitteen muutoksia ei julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa, koska liitteiden määräykset kuuluvat yhteisölainsäädännön alaan ja tulevat julkaistuksi jo tätä kautta.

Valiokunta toteaa, että Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) 9 §:n mukaan valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä päättää, että muuta kuin eduskunnan hyväksymää tai eduskunnan hyväksymistä edellyttävää valtiosopimusta ei julkaiseta sopimussarjassa, jos sopimuksen määräykset ovat yleiseltä merkitykseltään vähäisiä tai sopimusmääräysten voimaan saattamiseksi Suomesa ei ole tarpeen antaa erillistä säädöstä. Perustuslakivaliokunta totesi tätä sääntelyä arvioidessaan (PeVM 1/2000 vp), että perustuslain nojalla valtiosopimusten julkaiseminen voidaan laila järjestää tapahtuvaksi muullakin tavoin kuin sopimussarjassa. Perustuslaissa ei myöskään säädetä valtiosopimusten julkaisemiskielestä. Valtiosopimusten julkaiseminen muuten kuin sopimussarjassa oli lakiehdotuksessa rajattu tavalla, joka ei antanut aihetta valtiosääntöoikeudellisiin huomautuksiin. Perustuslakivaliokunta kuitenkin korosti, että valtiosopimuksen yleisen merkityksen vähäisyyttä on 9 §:ää tulkittaessa arvioitava tiukasti sekä sopimuksen sisältämien velvoitteiden laadun että sopimuksen luonteen teknisyyden kannalta ja että sopimussarjassa julkaisematta jättäminen on siten poikkeustilanne.

Pykälän mukaan tarkoituksena on, että kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) B liitteen (CIM) vaarallisten aineiden kansainvälistä rautatiekuljetusta koskevan ohjesäännön (RID) teknisen liitteen muutoksia ei julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa. Nämä muutokset ovat nähtävillä liikenne- ja viestintäministeriössä ja saatavilla

sieltä. Liikenne- ja viestintäministeriö myös antaa niistä tietoja suomeksi ja ruotsiksi.

Valiokunta toteaa kuitenkin, että liitteen luku 1.10 "Turvatoimia koskevat säännökset" sisältää eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä, minkä vuoksi se on otettu hallituksen esityksen liitteeksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nämä määräykset on syytä julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa ja muilta osin liite voidaan jättää julkaisematta. Valiokunta ehdottaa tästä syystä, että pykälä muutetaan siten, että määräyksiä ei julkaista sopimussarjassa muilta kuin eduskunnan hyväksymiltä osin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Sinaiaassa 17—21 päivänä marraskuuta 2003 hyväksyttyjen kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) B liitteen (CIM) vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevan liitteen luvun 1.10 muutokset siltä osin kuin sen lainsäädännön alaan kuuluvat eduskun-

nan käsiteltävänä olleet määräykset kuuluvat Suomen toimivaltaan ja

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 2 § muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

2 §

Eräiden sopimusmääräysten julkaisematta jättäminen

Kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) B liitteen (CIM) vaarallisten aineiden kansainvälistä rautatiekuljetusta koskevan ohjesäännön (RID) teknisen liitteen muutoksia ei julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa *muilta kuin eduskunnan hyväksymiltä osin. Muutokset kokonaisuudessaan ovat nähtävillä liikenne- ja viestintäministeriössä ja saatavilla sieltä. Liikenne- ja viestintäministeriö myös antaa liitteestä tietoja suomeksi ja ruotsiksi.*

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Markku Laukkanen /kesk
vpj. Matti Kangas /vas
jäs. Mikko Alatalo /kesk
Leena Harkimo /kok
Marjukka Karttunen /kok
Inkeri Kerola /kesk
Risto Kuisma /sd
Erkki Pulliainen /vihr

Eero Reijonen /kesk
Pertti Salovaara /kesk
Timo Seppälä /kok
Lasse Virén /kok
Raimo Vistbacka /ps
vjäs. Reijo Paajanen /kok
Lyly Rajala /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.